

УДК 658.5

В.І. ДИБЛЕНКО, О.О. ШЕВЧЕНКО, В.В. ГРАБЧУК

Київський національний університет технологій та дизайну

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних економічних умовах проблеми ефективності функціонування промислових підприємств, оптимізації їх діяльності та утримання конкурентних переваг на ринку набувають особливої актуальності. Сфера виробництва зазнала глибоких перетворень завдяки новим технологічним рішенням, переоснащенню в результаті інноваційної діяльності. Виробництво як основа діяльності промислових підприємств потребує нових, цілеспрямованих і конкретних рішень для підвищення рівня потенціалу підприємства і його віддачі, з урахуванням вимог і побажань споживачів продукції для отримання стійких конкурентних переваг на ринку в довгостроковій перспективі.

Ключові слова: потенціал підприємства, оцінка та ефективність використання потенціалу підприємства.

Постановка завдання

Метою статті є аналіз потенціалу сучасного стану діяльності промислового підприємства, визначення наявних та прихованих можливостей підприємства щодо залучення та використання факторів виробництва для випуску максимально можливого обсягу продукції.

Об'єкти та методи дослідження

Об'єктом дослідження обрано діяльність промислових підприємств України, зокрема з виробництва спиртових та горілчанних виробів. Виконано оцінку ефективності використання потенціалу підприємства.

Результати та їх обговорення

Промислові підприємства функціонують у режимі гострої конкуренції і як складні виробничо-економічні системи відчувають постійний дефіцит ресурсів. Технологічне відставання, недостатнє врахування промисловими підприємствами змін зовнішнього середовища, низький рівень капітальних вкладень у модернізацію виробництва, відтік кваліфікованих кадрів із промислового сектора економіки є об'єктивними причинами низької конкурентоздатності продукції підприємств. Це обумовлює необхідність мобілізації внутрішніх резервів підприємства, виявлення перспективних можливостей, з метою повного і комплексного використання потенціалу промислового підприємства.

Потенціал підприємства – сукупність трудових, матеріальних, технічних, фінансових, інноваційних та інших ресурсів, навичок і можливостей керівників, спеціалістів, всіх категорій персоналу щодо виробництва товарів, виконання робіт і надання послуг з метою отримання максимального результату і забезпечення сталого функціонування та розвитку підприємства.

До основних рис потенціалу підприємства можна віднести: наявність ресурсів і резервів, не залучених у виробництво; реальні можливості підприємства; використання та реалізацію потенціалу підприємства, а сам потенціал підприємства визначається обсягом та якістю наявних ресурсів, освітнім, кваліфікаційним потенціалом персоналу підприємства, інформаційними, інноваційними, фінансовими можливостями підприємства тощо.

Управління ефективністю використання потенціалу підприємства вимагає однозначного розуміння сутності поняття «ефективність», як співвідношення отриманих результатів, що відображають досягнення цілей розвитку підприємства, і обсягів сукупних застосованих та використаних ресурсів.

Рівень реалізації поточних і потенційних можливостей підприємства безпосередньо впливає на досягнення стратегічних, тактичних і оперативних цілей підприємства, що відображається в оцінці потенціалу підприємства як основної цінності для досягнення зазначених цілей.

Оцінка потенціалу підприємства як результат визначення та аналізу якісних і кількісних характеристик підприємства дає можливість установити, чи досягаються поставлені підприємством цілі, а обґрунтовані удосконалення впливають на використання потенціалу підприємства і його ефективність.

Для визначення вартості потенціалу підприємства виокремлюють традиційно підходи: витратний, порівняльний та результатний (дохідний).

Витратний (майновий) – визначає вартість об'єкта за сумою витрат на його створення та використання.

Порівняльний (ринковий) – визначає вартість на базі зіставлення з аналогами, що вже були об'єктами ринкових угод.

Результатний (дохідний) – оцінює вартість об'єкта на засаді величини чистого потоку позитивних результатів від його використання [4].

Кількісна оцінка результативності потенціалу підприємства здійснюється за допомогою показників продуктивності, ефективності і рентабельності, що дає змогу оцінювати як ресурсні, так і управлінські резерви подальшого розвитку потенціалу підприємства.

Основні види ефективності відносно потенціалу підприємства мають певну розгалуженість за об'єктом оцінки, цільовим призначенням, методами і можливостями розрахунку тощо [3]

Для оцінки економічного потенціалу підприємства доцільно використовувати показники: прибуток, обсяги реалізованої продукції, ефективності використання обігових коштів, рентабельність, фондівіддачу, фондоємність, фондоозброєність, продуктивність праці та інші.

Для оцінки отриманого результату, доцільно використовувати показники: віддача потенціалу підприємства (відношення кінцевого результату функціонування підприємства до фактично досягнутого потенціалу підприємства), коефіцієнт потенційних можливостей системи підприємства (відношення максимального рівня потенційних можливостей системи до фактично досягнутого потенціалу підприємства) тощо.

Узагальнюючою характеристикою потенціалу підприємства є його економічна складова, що відображає ефективність використання споживаних ресурсів, зокрема темп економічного потенціалу підприємства.

Оцінка ефективності використання потенціалу підприємства показує рівень віддачі ресурсів виробництва та створює основу для управління процесом його формування.

Рівень ефективності використання потенціалу підприємства в цілому характеризує кінцевий його результат, інтегральний показник віддачі потенціалу підприємства (Квп) і коефіцієнт потенційних можливостей системи (Кп).

Інтегральний показник віддачі потенціалу (Квп) визначається за формулою:

$$Квп = Рф/П,$$

де Рф – кінцевий результат функціонування системи (підприємства),

П – фактично досягнутий потенціал підприємства.

Коефіцієнт потенційних можливостей системи (Кп) визначається за формулою:

$$Кп = Пр/П,$$

де Пр – потенційний рівень виробничих можливостей системи (підприємства) в цілому.

Темп економічного потенціалу (Теп) визначається за формулою:

$$Теп = \sqrt[n]{T1 * T2 * \dots * Ti},$$

де T_i – темп i -того показника;

$$i=1 \div n,$$

де n – кількість показників, прийнятих до оцінки.

За результатами розрахунків найвищий темп економічного потенціалу спостерігається у 2010 році (1,19), у 2009 році темп економічного потенціалу дещо сповільнився і становив 0,87. Інтегральний показник віддачі потенціалу підприємства та коефіцієнт потенційних можливостей системи у 2009 році (Квп – 0,27, Кп – 1,24) мають нижчий рівень відносно 2010 року (Квп – 0,56, Кп – 1,3).

Висновки

Необхідність формування ефективної та дієвої системи управління потенціалом підприємства пов'язана із завданням підвищення результативності досягнення основних цілей підприємства. Якісне управління потенціалом та застосування механізмів управління здатне підвищити ефективність підприємств, полегшити та мінімізувати втрати при проведенні технологічних, організаційних, інноваційних та інших змін, зменшити витрати, оптимізувати виробничі процеси та впливати на зовнішнє середовище за рахунок оцінки, формування та використання потенціалу підприємства.

Список використаної літератури

1. Господарський кодекс України: чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 06.11.2012 р.
2. Бачевський Б. Є. Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник [Текст] / Б.Є. Бачевський, І.В. Заблудська, О.О. Решетняк. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 400 с.
3. Кравченко Н.В. Потенціал [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vetp/201031/10bovecm.pdf>.
4. Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка [Текст] : навчальний посібник / О.С. Федонін, І.М. Репіна, О.І. Олексюк. – К.: КНЕУ, 2006. – 316 с.

Стаття надійшла до редакції 08.02.2013

Эффективность использования потенциала промышленного предприятия

Дыбленко В.И., Шевченко Е.А., Грабчук В.В.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

В современных экономических условиях во всем мире и в Украине, вопросы эффективности функционирования промышленных предприятий, оптимизации их деятельности и удержания конкурентных преимуществ на рынке приобретают особую актуальность. Сфера производства претерпела глубоких преобразований благодаря новым техническим решениям, переоснащению в результате инновационной деятельности. Производство как основа бизнеса промышленных предприятий, требует новых, целенаправленных и конкретных решений для повышения уровня потенциала предприятия и его отдачи с учетом требований и пожеланий потребителей продукции для получения устойчивых конкурентных преимуществ на рынке в долгосрочной перспективе.

Ключевые слова: потенциал предприятия, оценка и эффективность использования потенциала предприятия.

Efficiency potential industrial enterprises

V. Dyblenko, E. Shevchenko, V. Grabchuk

Kiev National University of Technologies and Design

In the current economic conditions around the world and in Ukraine, questions the efficiency of industrial enterprises, optimizing their performance and retain competitive advantage in the market are of particular relevance. The sphere of production has undergone a dramatic transformation through innovative solutions for retrofitting in the innovation process. Production as the basis of business industries, require new, targeted and specific solutions to improve the potential of the company and its return to the requirements and wishes of the consumers of the products for sustainable competitive advantage in the market over the long term.

Keywords: enterprise potential, evaluation and effective use of the company.